

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Breviarium benedictinum, pars aestivalis - Cod. Schwarzach 3

[Schwarzach?], [1507-1514]

In vigilia penthecostes [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-183796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-183796)

quentiū annale ei⁹ aduentū qz nimirū sic
nos p̄ fide transfacte incarnationis / passiois
ac resurrectionis illius saluam / ita & illi
futura ipaz incarnationes / passionē ac re
surrectionē certissime credentes / p̄ eundez
auitoeē vite se saluam sperabant.

ffua vi. post octauas ascensiois ad lau &
ad vs Cap / Deum quide. **Orō** Concede q̄s
sed hodierna die **retinetur in hoc biduo**

Ad vs aū Rogabo p̄m, cetera oia ut in oct

Si festū aliqd̄ in sabbato occurrat totum
officiū sit de vigilia: & festū annapatur
in feriā vi. si fieri p̄t. Sin aut post octauas
penthe / pagatur. **In hoc biduo dicunt**
p̄ma & Comple. ut infra octauā. Cetera
ut oia sunt de ascensione. Lco feria vi.

Ioseph qui cognouit est iustus ab ap̄lis
qd̄ est interpretū filius iosephis, leuibus ty
prius gñe: ai hiet agrū & astulit p̄m / & p̄
sunt ante pedes ap̄lorū. **Qu** autem quidā
noie Ananias uiz Saphira vxore vendidit
agrū & fraudauit de precio agrū omnia vxore
sua. **Et** afferens partē quandā ad pedes ap̄lo
rum posuit. **Dixit** aut petrus ad ananiā.
Cui tenuit sathanas cor tuū mentē te
spūisō & fraudare de p̄cio agrū. **Nonne**
manens tibi manebat: & remandatu in tui
erat p̄ate. **Quare** posuisti in corde tuo hāc
rem. **Non** es mentatus hōibz: sed deo. **Audi**
ens aut verba her ananias tendit & cepit
uit. **Et** factus est timor magnus i om̄s qui
audierunt. **Surgentes** aut iuuenes amo
uevit eū: & efficientes sepeluerunt eum.
In vigilia pentherostes. Salū Joannez

119
Ite dicit. Si diligatis me mandata
mea servate. Et ego rogabo patrem & alium pariter
dabit vobis qui maneat vobiscum in eternum.
Et sic: **homo, vene Bede.** Quia sancti hodie

spiritus sanctus charissimi celebramus adventum cele-
bramus ipsi agere solentiam quam volumus. **S**
i non abierit. **H**oc etenim ordine in festi-
vitate huius digne gaudia celebramus. si nos
quos dominus operante aptos reddiderit ad
quos spiritus sanctus advenire. & in quibus habitare di-
gnetur. Et autem solummodo ratione adventu & illustra-
tione sancti spiritus apti existimus. si & corda nostra
divino amore repleta: & corpora divinis sint ma-
ritata preceptis. **N**on conturbentur. **U**nde ieremias
dicitur in huius evangelice veritas ait. Si di-
ligitis me mandata mea servate: & ego rogabo
patrem & alium pariter dabit vobis. **P**aracletus
quippe consolator interpretatur. Et spiritus sanctus rite para-
cletus vocatur. quia corda fidelium in inter huius
seculi adversitates despicant. celestis vite desiderii
subleventur ac reficiant. **T**er in orbem. **L**audes

Alla vi. ps. Dominus regnavit. **C**a. **D**ominus qui
est. que omnia creavit. **C**oncede. & ad horas.

In primis vis super psalmum. **A**ltimo festivitatis
die dicebat Iesus qui in me credit flumina de ventre
eius fluent aqua viva hoc autem dicit de spiritu sancto
qui erant credentes in eum. **psalmi dominicalis**
Repleti sunt hymni. Veni creator. **V**erboque
tonitruis raris linguis apostoli al. Magnalia dei al. **E**v.

Non vos relinquat orphanos al. iudo & venias
ad vos al. & gaudebit cor vestrum. **A**lla. **A**d comple-
torum ceterarumque horarum hymnos adiugetur versus.
Sicut laus patri et filio. **A**nnuntiorum. **A**lla.
Spiritus domini replevit orbem terrarum. **V**enite adoremus al.

† in tono
Beata nobis
Gaudia

Hymnus. **I**am christus, **an** factus ē re-
te de celo sonus adueniens spūs vehementis allā,
psal Dne in virtute, **v** Verbo dñi celi firmati
sunt al. **R** Et spūs eius oīs virtus eorū al. **Ser**
Hodie nā solennitatē dilim **Leonus p.**
in p̄cipuis festis esse venerandā oīm m
tholicoꝝ vocā cognoscāt: nec dubiū est qñ
in huc diē reuerentia debeat: quē spūs s̄c̄s
excellētissimo sui munere miraculo gsera-
uit. **Q**um gplerent dies penthecostes erant cōs
p̄m̄ dicentes al. & subito factus ē sonus de celo al.
Tamq̄ spūs torrens repleuit totā domū al. **v**
Repleti sunt om̄s spūs s̄c̄o & cepunt loqui. **D**az
ab illo die quo dñs sup om̄nē celoz altitu-
dinē ad dexterā dei patris gsessurus ascendit:
deniq̄ iste est qui ab eadem resurrectione qñ
quagesim⁹ nobis in eo a quo cepit illuxit.
magna mysteria & veterū factoz gstinens &
nouoz quib⁹ manifestissime declaratur et
grām p̄nūnatam fuisse per legē: & legē im-
pletā esse p̄ grām. **R**epleti sunt om̄s spūs s̄c̄o
& cepunt loqui pro ut spūs s̄c̄s dabit eloqui illis.
Et aduenit multitudo dicentiū al. **v** **N**ōne ecce
om̄s isti qui loquuntur galilei sunt & quō nos audi-
uim⁹ vnusquisq̄ linguā nrā in qua nati sumus.
Sicut enī hebreo quondā p̄lo ab egyptoz
liberato quinquagesimo die post imolationez
agni lex dātā ē in monte sina: ita post pas-
sioz dñi (q̄ia verus agnus dei occisus est)
quingagesimo a resurrectione ipsius die in
ap̄los p̄letemq̄ credentiū spūs s̄c̄s illapsus
est. **A**ppauecunt ap̄lis disperate lingue tanq̄
alleluia. **S**editq̄ supra singulos eorū spūs s̄c̄s al.
allā. **v** **L**oquetantur maris linguis ap̄li magna

120
lia dei. **E**t facile diligens christianus agnos-
cat in illa veteris testamenti euangelias mun-
strasse principis: & ab eodem spiritu creditur se-
dus secundum a quo primus fuerat instituta.
Et am non dicam vos suos sanctos quia oia co-
gnouistis quod operatus sum in medio uia al' **A**mpite
spiritum in uobis parati ille est que paret mit-
teret uobis al' **Q**uor remiseritis peccata remittun-
tur eis. **I**n 4° noct' au'. **C**onfirma hoc deus
quod operatus es in nobis a templo suo tuo quod est
in hierlm alla al' **E**mitte spiritum tuum & ar. **E**t re-
Nam sic aplice testat' historia. **C**um imple-
rentur dies penthecostes essentque omnes pa-
triter i eode loco frus est repente de celo sonus
tanquam adueniens spiritus uoluentis: & reple-
uit totam domum ubi erant sedentes. **D**isapli-
na & sapiaz docebat eos dominus al' firmavit in illis
gram spiritus sui. **E**t intellectu adimpleuit corda
eorum al' al'. **S**piritus domini repleuit eos & terrarum
& hoc quod gerner oia sancta h' ueris. **E**t apparu-
erunt illis dispartite lingue tanquam ignis
sed ita supra singulos eorum. **E**t repleti sunt
omnes spiritu sancto et ceperunt loqui aliis lin-
guis prout spiritus sanctus datur eloqui illis. **Q**uod
velox est sermo sapientie & ubi deus magis est
quod cito dispartitur quod docetur. **E**t ducunt ignis
diuini non oburens sed illuminans non osumentis
sed lucens & inuenit corda discipulorum receptata
la mudi. **E**t tribuens eis chaufmatum dona al' al'
Inuenit eos gordes charitate & collustrauit
eos mundans trinitatis diuinitas. **N**on est
adhibita interpretatio ad audiendum non ro-
suetudo ad usum non tempus ad studium sed
spirante ubi uoluit spiritu ueritatis prope

singularū gentiū voces facte sunt in cārie
ore cōmunes. **S**piritus sc̄us, p̄cedens a throno
ap̄lōr̄, p̄tōca inuisibil̄i p̄netrauit nouo san-
ctificatiōis signo. **D**e ore eorū om̄i gr̄ia nasce-
tur linguaꝝ al̄. **¶** Loquebant̄ maris linguaꝝ ap̄l̄i
magnalia dei. **¶** Ab hoc igitur die tuta euā-
gelice p̄dicatiōis inuoluit̄; ab hoc die in-
bres charismati / flumina b̄ndictiōnū, om̄ie
deserti & vniūsam aridit̄ rigauerūt. Quā-
uis aut̄ diluui valde fuerit ipsa rei geste for-
ma mirabil̄, nec dubiū sit in illo om̄i hu-
manar̄ vniū erulante quentū maiesta-
te sc̄sp̄is fuisse p̄ntez. **¶** Nemo t̄m in his
que corporeis visa sunt ocul̄, diuinā euā-
p̄t̄et apparuisse substantiā. **S**piritus d̄ni
repleuit̄ orbē terrar̄. **¶** Et hoc qd̄ ḡtinet oīa sc̄ia; h̄
vōas al̄ al̄. **¶** Q̄m̄ enī est ar̄tifer om̄ez h̄ vir-
tutē oīa p̄sp̄iens. **¶** Ad Cān. **¶** Am̄utes sp̄m̄ tu-
ū & creabunt̄ & renouabis fac̄e terre al̄ al̄. **¶**
Confirma hoc deꝝ qd̄ op̄ati d̄i nobis. **¶** Remplo
sc̄o tuo qd̄ ē in h̄lm̄ al̄. **¶** Sc̄dm̄ Ioannem
¶ **I**tem d̄ d̄ i d̄ s̄. Si quis diligit me /
simonē meū suabit. **¶** Et pater meus dili-
get eū / & ad eū veniem̄ & mansiōnē ap̄d eū
faciemus. **¶** Qui nō diligit me / simones
meos nō suat. **¶** Et simonē quē audistis
nō est meus, sed eius qui misit me p̄t̄ib̄.
¶ Nec locutus sū vobis ap̄d vos manens.
¶ **¶** **T**azar̄t̄ tus aut̄ sp̄is sc̄us quē mittet p̄t̄
in noīe meo, ille vob̄ docebit oīa & sugge-
ret vobis oīa q̄ta m̄q̄ dixero vobis. **¶** **¶** **P**at̄ez
relinquo vobis pacē meā d̄o vobis. **¶** **¶** **N**ō
quō m̄dus ait ego d̄o vob̄. **¶** **¶** **N**on tur̄retur
vō v̄m̄ neq̄ for̄m̄det. **¶** **¶** **A**udistis q̄ ego di-

ri vol
tio m
q̄ pa
usq̄
mul
mōi
ut a
ma
D
pos
len
rep
res
foci
et
vifi
tur
gnal
alla
I
am
m̄e
quē
lige
ere
gō
sp̄
au
m̄
pe
as
sp̄
ap̄

ri vobis / vado & venio ad vs. Si diligere
tis me gauderetis vniq; q; vado ad patre
q; pater maior me. Et nunc dicit vobis p
usq; fiat: ut cu scim fuerit creditis. Ia no
multa loquar vobis. Venit enim pnceps
mdi h; & in me non habet quid. Sed
ut cognoscat mds q; diligo pter & sicut
mandatur; dedit m pater sic facio. **Grego.**

Libet fratres charissimi euangelice ver
ba leonis sub breuitate discurrere ut
post diutius liceat i contemplance tante so
lenitatis inorari. Hodie namq; spūs sanctus
repentino sonitu sup discipulos venit me
tesq; carnalium in sui amore pmittant &
foris apparentib; linguas igneis / intus fa
cta sunt corda flāmantia: q; dū deū ignis
visione suscipiunt p amorez suauiter ase
runt. **L**oquetantur vniq; linguas apili ma
gnalia dei. **P**ro ut spūs scūs dicit eloqui ill
alla. **R**epleti sūt omis spūs scūs & reperiunt loq.
Ipsē namq; scūs spūs amor ē. **D**n̄ & Jo
annes dicit deus charitas est. **Q**ui ergo
nīte integra dīm desiderat profecto iam h;
quē amat. **N**eq; enī quisq; poss; dīm di
ligere: si euz quez diligit non h̄et. **S**ed
ete si vnusquisq; vīm requirit an dili
gat deū: tota fiducia & secura mente re
spondz diligo. **I**n ipō autē leonis exordio
audistis q; veritas dicit. **S**i quis diligit
me / simonē meū suabit. **F**actus est re
penitē de celo sonus aduenientis spūs vebem
tis ubi erant sedentes al. **E**t repleti sunt omis
spūs scūs loquentes magnalia dei al al. **E**t
apparuerunt illis dispartite lingue tanq; ignis

sequitur sup singulos vocat. **P**rolatio ergo
dilectionis exhibito opus. hinc in epistola
sua ad Joanes dicit. Qui dicit quod diligit deum
& mandatum eius non custodit / mendax est. **V**e
re diligimus? si a nobis nos voluptatibus car
tamus. Nam qui adhuc per illud desi
derium desinit: profecto deum non amat, quia
ei in sua voluptate condicat. **F**acta autem
hinc voce iuvenit multatudo & mente confusa
est quoniam audiebat unusquisque lingua sua illos
loquentes Magnalia dei alla al. **R**epleti sunt
omni spiritu & ceperunt loqui. **E**t pater me
us diligit eum & ad eum venimus & man
sione apud eum faciemus. **P**ensate fratres quanta
celsitudo quanta sit ista solennitas hinc in corde
hospitio advenit: dicit. **C**erte si domini veritas
quisquis dices ac ipse amicus inticaret:
omni festinatio domini tota mundaret: ne
foret esse quod oculos amici intravit of
fenderet. **T**ergat ergo sedes pravi o
peris: quod ipse domini mentis. **V**idete
quid veritas dicat. **V**enemus & mansio
apud eum faciemus. **C**lamor festivitatis
die dicebat iesus qui in me credi flumina de ve
tre eius fluent aque vite. **H**oc audit autem
dicit de spiritu que accipientes erant credentes in eum
alla al. **Q**ui sicut veniat & bibit & de ventre
eius fluent aque vite. **Ad laudem**

Domini complerent dies penthecostes erant
omnes pater dicentes al. **A**n spiritus domini replevit
os me veritatem al. **R**epleti sunt omni spiritu & ce
perunt loqui alleluia. **A**n fontes & oia que mo
ventur in aquis hymnum dicite deo al. **A**n
que cantare varijs linguis apli magnalia dei

alla al'al. **L**oquuntur vauis linguis apli
 al'alla. **V** Magnalia dei. **V** Spūs dñi reple.
Ev. **A**capite spiritum quoz remiseritis p̄ta re
 mittuntur eis al'. **ad p̄m.** **O**um complecent
 dies penthecostes al' x̄rut laus i' h̄lm̄ alla in
 syon. **Ad u' hymn.** **V** Veni creator. **an̄.** **D**e
 in sancte spūs reple tuoz corda fidelium & tu a
 moeis in eis igne accende qui p̄ diu'sitatem
 linguaz cunctaz gentes i' vnitute fidei con
 gregasti al'al'. **V** Verbo dñi. **ad v'** **A**pari
 erit aplis disperente lingue tanq̄ ignis sedit
 q̄ sup̄ singulos eoz spūs sc̄us al'. **V** Confir.
Ad u' an̄. **L**oquuntur. **V** Emitte. **ad v'**
Veni sancte spūs sola. **p̄s** ut in p̄mus vis.
R. **S**pūs dñi repleuit orbē terraz. **Alle** **alle**. **V**
Et hoc qd̄ continet oīa sc̄iaz h̄z v̄cis. **V** Loque
 bant vauis. **Ev.** **H**odie completi sunt di
 es penthecostes al' hodie spūs sc̄us i' igne di
 scipul' apparuit & tribuens eis charismati
 dona misit eos i' vniuersū foelē p̄dicare & testi
 ficari qui crederent & baptizatus fuerit sal
 uus erit al'. **S**i infra octauā festū occur
 rit transfert̄ p̄ oct̄ nisi sit festū reū lect̄
 onū aut̄ comemoratiois. **Q** quibz come
 moratio t̄m̄. **I**nfra octauaz inuitato
Alle **S**pūs dñi ut̄ in s̄ noct̄. **Alleluia** vi.
V Verbo dñi. **ffera** **secūda** **S**cdm̄ **Joānes**.
In illo t̄ d̄ d̄ id̄ s̄. Sic deus dilexit
 m̄dm̄ ut̄ filiū suū daret ut̄ oīs qui
 credit in ip̄o nō pereat: sed habeat vitam
 eternā. **E**t s̄ **honulia** **venerabil'** **Exe**.
Saluatōz noster sc̄es charissimū q̄ ad
 redemptioz hūani generis in hunc m̄dz
 venire dignatus ē: sans euidenter euan

gelius simonib; insinuare dignatus est
dicens. Sic enī d̄s dilexit m̄dm̄ ut filius
suū vngentū daret. **R.** **L**am non dicit
et duo sequentia. **Q**ue enī maior dile
ctio esse valet dilectione dei p̄is; qui ad
salutem & redemptiōē hūanū generis v
ngentū filiū suū mittere voluit. **Q**u
in p̄ciuaripatiōe p̄mi hoīs imago dei in
omnib; hoīb; gmarulata ē nequaquā ali
ter reformari potuit nisi ip̄e dei filius de
sina p̄is an̄ oīa secula sp̄ manens tūz
p̄e in hunc m̄dm̄ veniret & homo fieri
dignaretur. **In ij. noct.** **A**lla viij. **C**api
Charitas dei. **v.** Confirma hoc **L**aude.
Alla vi. psalmi. **D**ns refuit cum **R.**
Alla ut in die. **C**iv. **S**icut deus dilexit m̄dm̄
ut filiū suū vngentū daret ut oīs qui credit
ī ipsū nō pereat s; h̄eat vitā eternā al. **A**d
p̄mā. **A**lla x. **A**d ij. **V**eni sancte sp̄s.
Capitula ut in die. **A**d vi. **A**lla viij. **A**d
ix. **A**lla viij. **A**d v̄s. **V**eni sc̄s sp̄s. **alia ut**
in die. Civ. **S**i quis diligit me simonem
meū suabit & pater meus diliget eū & ad eū
veniem⁹ & mansiōē ap̄d eū faciemus illā.
ffera ij. Secūndum Joannem.
Mit d̄ d̄ d̄ s. Amē am̄ duo v̄b;
qui non v̄rat postū in ovile ovū
sed ascendit aliunde ille f̄ax ē & l̄axo. & **R.**
A Erba sancti euangely **H**onū leōis ec?
f̄es charissimū ita r̄te intelligunt: si cum
sup̄iorib; simul requirantur h̄c̄ q̄r̄dū. **C**o
venire enī debet̄ antea q̄a cū seq̄ntib; q̄n
veritas loquit̄. **In** iudiciū enī veni in hūc
mūdū. **R.** **P**uissus, p̄cedens, & duo seq̄ntia,

123

Venit enim mediator dei & hominum in iudiciis in hunc mundum ut discretionem nos scire doceret inter vitam & mortem, inter iustitiam & iniustitiam, inter bonum & malum ut hac discretionem per eius gratiam acceptam ea que sunt iusta & deo placita exercere studeamus. **E**rgo qui recta fide & sinceritate intrare nituntur in ecclesiam domini omnes christi dicuntur. **O**stium autem & pastorem hic christus intelligi debemus: ostium autem spiritum sanctum, ovile sanctam ecclesiam; furem vero diabolum nuntium peccati. **I**n eum. **E**go sum ostium dicit dominus per me si quis introierit salvabitur & pastorem inveniet deus alleluia. **A**d versus antiphona. **A**udistis quod dixi vobis verbum & veniam ad vos si diligereis me gaudere visis vobis quod ad preteritum verbum quod per maiorem me est aliter.

Nemo potest venire ad me nisi pater qui misit me traxerit eum. & hoc lectum est. **Q**uoniam ut redemptorem nec aut discipulum suum ut audistis fecit charissimum. **N**emo potest venire ad me nisi pater qui misit me attraxerit eum. **Q**uid hic dicimus fecit. **S**i trahimur ad christum in vitam credimus, violentia exhibetur, non voluntas exprimitur. **Q**uoniam complectentur cum sequentibus. **I**ntrare quisque ecclesiam potest nolens, accedere ad altare potest nolens, accipere potest suam nolens, credere non potest nisi volens, quod non corpore creditur, sed corde ut ait apostolus. **C**orde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem. **V**oluntate quod trahimur ad credulitatem, non obligatur mentis sed delectatione. **Q**uoniam fortius dicitur potest sumus trahi hominem ad christum quam cum delectatur

veritate / delectatur vita sempiterna qd totū
est christus **Ev.** Ego sum panis viuus q
de celo descendi si quis manducauerit ex hoc pa
ne viuet in eternum al **Ad y v̄s.** Si dili
geritis me alla gauderetis vngi al qz vado ad
patrem al al al **seria v. Scdm Lucan**

Tit Conuocatis iesus duodeci discipulis
dedit illis p̄tates & virtutes sup oia demo
nia: & ut languores curarent. **ho lecti ei**
Opalis debeat esse qui euāgelizat libus
dei p̄ceptis euāgelias designat ut sū v̄rga
sine pera, sū calciamito sine pane, sine pe
cunia, hoc est secularis subsidij admini
cula non requirens, fideiqz tutis putet si
bi quo minus ea requat magis posse suppe
tere. **I**am nō dicit & sequentia. **Que**
possunt si volunt ad eū diriuare tractatu
ut spiritale t̄mō locus iste formare vide
atur affectū qui velut indumentū quoddā
videatur corpis exuisse nō solū p̄tate re
iecta / otemptisqz diuitijs: s̄ etia carnis
ipsius illecebris abdicatis. **Quibz p̄mo o**
mnū datur pacis atqz ostantie ḡnale
mandatū: ut pacē seruant ostantia suēt.
hospitalitatis necessitudinis uira custo
diant alienū a p̄dicatore regni celestis
astruens aut s̄tare per domos, & inuo
labilis hospitiū uira mutare. **Ev.** Si
diligitis me mandata mea seruate al al al.
In y vis **I**am nō mltā loquar vobis iam
venit enim p̄nceps m̄di hui⁹ & in me nō habz
quidē s̄ ut cognoscat m̄ds qz diligo patrem
& sic mandati dedit mihi pater sic facio alla.
seria sexta Secundum **Lucan**

M...
debat docere
gr̄is doctor
Non or
meditum
v̄ngi p̄t
Imitand
trandi a
& sequen
& uida
eu rem
na desu
mus v
salutis
pago
stigia
Ev
& sequen
a th
T
mitant
v̄de r
gnatōe
inura
memo
t̄mō r
plebis
Reque
neque
nunt
ruap
qui p
mobil

124

Fit factū est in vna die rui & iesus se
debat docens: & erant pharisei sedentes & le
gis doctores. & **Homilia s Ambrosij**
Non otiosa huius palatia nec angusta
medicina ē qm̄ dñs et orasse p̄mittit non
vna; p̄ter suffragiū sed p̄pter exemplū
Imitandi enī; sp̄cimen dedit: non inpe
trandi ambitum requisit. **Sp̄ssus,**
& sequentia. **E**t quoniam tibi ex oi galilea
& iudea et h̄lm̄ legis doctorib; inter cetero
rū remedia debiliū palatia istius medici
na describitur. **P**rimū om̄ qd̄ an̄ dixi
mus vnusquisq; eger petende p̄catorēs
salutis d; adhibere: p̄r quos n̄c vite cō
pago resoluta a diuinis n̄ros clauda re
stigia verbi celestis remedio reformantur.
Euā qui linguas loquūt nouis galileis sic
& serpentes tollit al. **Ad vs** **Sp̄ssus** p̄cedens
a throno ap̄lor; p̄ciosa inuisibiliter penetra
Tuit alleluia. **Sabbato s. Lucan**
Fit Surgens iesus de synagoga
intrauit in domū symonis. & **Homilia s Ambrosij**
Ade clementiā dñi saluatoris; nec in di
gnatā cōmotus nec secrete offensus; nec
inuitia violatus iudeā deserat. **Q**uin etiā
in memor iurie; memor clementie; n̄c do
cendo n̄c liberando n̄c sanando in fide
plebis cordi demulcet. **Q**uī opterentē &
sequentia. **E**t bñ sc̄us lucas v̄r̄q; a sp̄i
nequitie liberatū an̄ p̄misit & subdidit fe
mine sanitatem. **T**erūq; enī; serū dñs
curaturus venerat; et p̄c̄ sanari debuit
qui p̄c̄ creatus ē. nec p̄c̄erem̄ illa q̄
mobilitate magis ai q̄ p̄uitate petraue

rat, **Ev** **F**acta autē die illa iesus in defectū
locum & turbe requirebant eū & venerūt usq;
ad ipsū et detinēbant illū ne discederet ab eis. al.
In octava pentherostes in primus dñs antipho
Gloria tibi trinitas equalis vna deitas & añ
omne scilm & nūc & impēpetū, **ps. Dñicales,**
Laus & pennis glā deo p̄i cū filio sancto sunt
parach to in sempiterna secula seculorū, **ā. Glā**
laudis resonet in ore oīm p̄i genitq; proli
spūsū p̄i p̄i resulet laude perenni, **āñ**
Laus deo patri pariliq; proli & tibi scē studio p̄
enī spūs n̄o resonet i ore omne p̄ eui, **Cap.**
Galtrudo, **R. B̄ndictat, h̄m. O lux b̄ta,**
Adūam p̄i & filii cū ff. Lau & su eū i f.
A p̄i deū patre ingenitū re filius **Ev.**
v̄genitū te spūsū p̄i paritū sc̄m & induit
dūz tēp̄tatez toto corde & ore ofitem laudi
m̄s atq; b̄ndictam tibi glā in sc̄la, **Inuita,**
Deu veni v̄nū in trinitate Et trinitate in
v̄itate venite adorem **ps. Venite, hymnus**
Qu trinitatis, **In p̄mo noctu. Adesto**
deus vnus ōps pater & filius & spūs sanctus, **ps.**
Dñe dñs, **an. Te v̄nū in substantia trini**
in p̄sonis confitemur, **ps. Celi enar, an. Te**
semp̄ idem esse v̄uce & intelligere profitem;
ps. Dñe est ter, ā. Te iuocam, re aduam
re laudam, o b̄ta trinitas, ps. Afferte, ā. Sp̄s
n̄a salus n̄a honor n̄o v̄nū trinitas, p. Cul
tate iusti, an. Libera nos salua nos iustifica
nos o b̄ta trinitas, ps. Deus n̄r, v. Verbo dñi reli
Quod vnus in d̄m̄fermaz sunt, **Et spūs ois.**
Quare om̄ipotentē creator v̄sibi
lum & iusibilibū gditore, **C**redimus &
in dñm n̄m iesum x̄m̄ per quē creata

125
sunt oia xpi dei unigeniti & xpi dei fi-
lium. **B**ndicat nos deus de nr bndicat no-
deus. Et metuat eu omis fines terre. **D**eus
miserat nri & bndicat nos deus. **R**edimus
aut filii no facti aut adoptiui: s; ge-
nituz & vni cu pre substantie (qd grece
di omoyson) atz ita p oia equalz deo
pzi ut nec tpe nec gradu nec pte esse
possit inferior. Tantuz esse ostrem illu
qui est genitus, quatus e ille qui genuit
Bndictus dñs de isrl qui fac mirabilia solu
Et bndictu nome maiestatis e uetnu. **R**e-
plebitur maiestaz eius ois tra fiat fiat. **R**e-
dimus & in spmson dm xpi ex pre pro-
cedentez equalz per oia pzi & filio natu-
ra voluntate potestate etitate substan-
tia. **P**roxius no est aliquis in trinitate
gradus: nihil qd inferior superius dia
possit; s; tota deitas sui perfectia equalis
est ut exceptis uocabulis que propria
tem psonaz indicant quidquid de vna
psona de de tribz dignissime possit intel-
ligi. **Q**uis deus magnus sic deus nr. **L**uce de
qui fac mirabilia. **I**tem scisti in pplis vir-
tute tua redemisti in brachio tuo populu tuuz
Atz ut confutantes heruz vna ear-
demq; dicim; trinitatis esse substantiaz
& vniuz in tribz psonis fatemur deu ita
impietate Sabelly dedinantes tres psonas
expressas sui pietate distinguim;. **N**on
ipsum sibi patre ipm filiu ipm spiritum
sanctu esse dicentes; s; alia patris alia fi-
li; alia spii sc; esse psona. **S**extus super
omis gentes dñs. **E**t sup celos gla eius. **Q**uis

sicut dñs dō nō qui talis hōit & hūilia respicit,
In y^o nocturno **Q**uatuor p̄ est gr̄a christus
omnino spūssalis o bñū trinitas. **p̄ Omnes**
gentes. ā Verax ē p̄ veritas filius veritas spū
sanctus o bñū trinitas. **¶ Magn^o dñs. ā** V
na q̄ p̄ logos paraclitūsq; substantia ē o bñū tri
nitas. **¶ Q̄ dilecta. ā** Gl̄a & honor & bñdictio
sedena super thronū vident in sc̄la sc̄lorū. **p̄**
Enduristi. ā Gr̄as tibi dō gr̄as tibi vna vna
trinitas vna & trina vitas, trina & vna vni
tas. **¶ Cantā. 1. ā** In p̄te manet eternitas ī filio
cōlūis in spūssō eternitas cōlūisq; generio.
¶ Dñs reḡ er. ¶ Nō ē sūis au ī dñs dñe. Et nō.
Non aut̄ noīa t̄mō s; etiā p̄cūto nō
mūnū. idē gr̄a velut p̄sonā exp̄mūt
hypostasis hoc est subsistentias q̄stetū. Nec
p̄ filij aut spūssū p̄sonā aliq̄n excludit nec
versus filius aut spūssū p̄is nomē p̄so
nāq; reapit. sed p̄ sp̄ p̄ filij sp̄ filius spū
sanctus sp̄ spūssanctus. **Magnus dñs & ma**
gna vitas eius Et sapie eius nō est numerus. **¶**
Magnus dñs & laudabil^{is} nimis & magnitu
dino eius nō est finis. **¶ Itaq; suba vnum**
sūt: p̄sonis ac nōib; distinguuntur. Ipsū
aut̄ cū filiū q̄ absq; initio cōmūtat; cū p̄te
& spūssō possidet dīam in fine sc̄lor p̄fe
ctum nature n̄re hoīz suscepisse ex **Sanna**
sp̄ v̄gine; & ubū carne esse factū. si assumē
dō hōmīnē nō p̄mutando deitate. **¶ Glōra**
p̄ gentesq; proli & tibi op̄at v̄vūsq; sp̄ spūss
alme deus vnus Omī temp̄e sedē. **¶ O** gau
dīcū p̄mū dī ḡau mūnera dissolūe lūis v̄
vū q̄stetū p̄tis facta. **¶ Sic aut̄ q̄stem**
ī thō v̄mūz filij esse p̄sonā: ut dīam d̄ dīas

pfectas atq; integras esse substantias id ē
 diuinitatis & humanitatis: que ex alia g
 anentur & corpore. **H**onor uerus & p̄tus & im
 perū sit trinitati in unitate unitati ī trinita
 te. In penū sc̄loꝝ temp̄e. **T**rin̄itati laus per
 hennis unitati sit decus perpetim. **A**tq; g
 den̄mam. **S**ot̄mū qui solūm & nuduz
 hoīez ofiteꝝ in ch̄o, ita anathemanzam
Apollinazē & eiꝝ similes q̄ dicūt dei filiuꝝ
 minꝰ aliquid de hūana suscepisse natura
 l in carne l in aīa l in sensu assumptum
 hoīez his p̄ter quos assūptus ē fuisse dif
 files, queꝝ absq; sola pcti macula (que na
 turalis nō est) nobis ofitemur fuisse cō
 foemem. **T**ibi laus tibi gl̄a tibi ḡaractio
 In secula sempiterna o b̄n̄ trinitas. **E**t b̄n̄
 dictum nomeꝝ gl̄e tue sc̄m̄ & laudabile & sup
 exaltati. **A**d m̄i. **E**x quo oīa per que oīa
 in quo oīa ip̄i gl̄a in secula. **C**ā **O**ne misere
Tndictus es d̄ne ī firmam̄to. **S. I**oānez.
Erat hō ex phariseis nichode
 mus nōie p̄nceps iudeoz. **H**ic uenit ad
 iesū nocte: et dixit ei Rabbi sc̄m̄ qz a d̄
 uenisti m̄ḡr. **N**emo enī p̄t hec signa fa
 cere que tu facis: nisi fuerit deus tuꝝ eo. **R**e
 spondit iesus & dixit ei. **A**mē amē dico tibi
 nisi quis natus fuerit denuo nō p̄t uidere
 regnū dei. **D**icit ad eū nichodemus. **Q**uō
 p̄t hō nasci cū sit senex. **N**unq̄d p̄t in ventre
 m̄is sue iter introire & nasci. **R**espondit ie
 sus. **A**mē amē dico tibi: nisi quis renatus fu
 erit ex aq̄ & sp̄u nō p̄t introire ī regnū dei.
Nō natūze ex carne caro ē: aq̄d natū ē ex
 sp̄u sp̄us est. **N**on mireris qz dixi tibi optz

vobis nasci denuo. Spiritus ubi vult spirat et
vocem eius audis, sed non scis unde veniat & quo
vadat. Sic est omnis qui natus est ex spiritu. Respon-
dit nichodemus & dixit. Quis possunt hec si-
gnificari? Respondit Iesus & dixit. Tu es magister in Israel, & hec
ignoras. Amen amen dico tibi: quia quod scimus
loquimur: & quod videmus testamur, et testimo-
nium nostrum non accipitis. Si terrena dixi vo-
bis & non creditis: quomodo si dixerero vobis ce-
lestia credetis? Et nemo ascendit in celum
nisi qui descendit de celo filius hominis qui est
in celo. Et sicut Moyses exaltauit serpente
in deserto: ita exaltabit oportet filium hominis: ut omnis
qui credit in ipso non pereat: sed habeat vitam
eternam. **homilia Augustini epi.**

Ergo iste nichodemus ex his erat qui credi-
derat in nomine eius: videntes signa & prodigia
quae faciebat. Et ipse vnde crederet. **A**quit
Nemo enim potest hec signa facere quae tu facis
nisi fuerit deus cum eo. **Q**uia tunc & mandatum
eius obsequia. **H**oc est omnis homo. **E**minentibus deum
nihil deest nec his qui cum diligunt in veritate. **S**i
nichodemus de illis multis erat qui credide-
rant in nomine eius: iam in isto nichodemus at-
tendamus quare Iesus non crederet se eius.
Respondit Iesus & dixit ei. Amen amen dico tibi:
nisi quis natus fuerit denuo non potest videre
regnum dei. **I**psis ergo se credit Iesus qui
natus fuerunt denuo. **B**enedicimus primum &
filium cum spiritu laudemus & super exaltamus eum
in secula. **B**enedictus es deus in firmamento
caeli & laudabilis & gloriosus. **N**ichodemus
venit ad dominum & nocte exiit. **E**t hoc forte
ad rem pertinet. **N**o dominus venit: & nocte exiit.

127

Ad lucē venit: & in tenebris venit. **Q**uoniam
patri ingenitū te filiū unigenitū te spū sem
paritū scām & indiuiduā trinitatē toto corde
& ore confitemur laudam⁹ atq; bñdicim⁹. **T**ibi glā
in secula. **Q**uoniam magnus es tu & faciens mi
rabilia tu es deus solus. **R**enati aqua &
spū quid audiunt ab aplo. fuisstis enī
aliqui tenebre: nūc autē lux in dño. sicut
fily lucas ambulate. **E**t iterū. **N**os autē
qui diei sum⁹ sobey simus. **Q**ui ergo re
nati sunt noctis fuerūt & diei sunt tene
bre fuerunt & lumen sunt. **S**ume triu
tati simplia deo vna diuinitas equalis gloria
coetna maiestas p̄i proliq; scōq; flammū. **Q**ui
totū subdit suis orbem legib⁹. **P**roferet hoc no
bis deitas bñ p̄is ac natū p̄terq; sanctū spū. **an**
O b̄ia & bñdicta & glōsa trinitas p̄ & filius **laud.**
& spū s̄ctis. **T**ibi laus tibi glā tibi grāz
actio. **an** **O** b̄ia bñdicta & glōsa trinitas p̄
& filius & spū s̄ctis. **M**iserere misere
reze nobis. **an** **O** vera sūma sempitna trini
tas p̄ & filius & spū s̄ctis. **T**ibi laus tibi glā
tibi grāz actio. **an** **O** vera sempitna sūma t
nitas p̄ & filius & spū s̄ctis. **M**iserere misere
reze nobis. **A** Te uere laudant te adorant te
glorificant om̄s creature tue o b̄ia trinitas.
Tibi laus t̄ glā t̄ grāz actio. **C**a **O** altitudo
Rendicimus p̄i & filii tū sancto spū. **V**
Laudem⁹ & sup exaltem⁹ eū in secula. **V** **B**ñdi
cat nos deus d̄s nr bñ nos d̄s. **E**t metuant **E**t
Nisi quis renatus fuerit ex aq̄ & spū nō p̄t
int̄ire in regnū dei q̄ qd̄ natū est de carne ca
rō ē & qd̄ natū est de spū spū est al̄ al̄. **N**ō p̄mā
Sciūs sciūs sciūs dñs d̄s omps q̄ erat & q̄ est &

quia venturus est. **Ad ij.** Tibi deus & imperium
tibi gloria & pias tibi laus et iubilatio in sempiternis
na secula o bna trinitas deus. **vet. sic ad noctem**
Ad ij. Bndictio & claritas & sapia & gratia
tatis honore unis & fortitudo deo nro i secula se
culorum amen. **Ad ix.** Bndicta sit creatrix et
gubernatrix omni sancta & indiuidua trinitas
& nre & sp & per infinita seculorum secula. **In y vis**
Antes sine versibz ps ut in primis vis. **Hy**
Dea time ubi hym O lux. & Bndicatur nos
deus. **Ev.** Spiritus ubi vult spirat & vocem eius
audis al & nescis vbi veniat aut quo vadat al
talleluia. Si quod festu xij lcom in hac dnu
ta occurrat in secula secunda differt. **Ab** hac
die usq ad kalendas nouembis in diebz pu
atis p Venite sri Inuita vna breuis loo cu
suo responsorio. **Ab** festo trinitatis usq
ad dnu sequentem puatis diebz dicitur
sequentes an ad magt tm. Bndicta a Te
glosus aploz rhorus te prophetaz laudabilis
numerus te mem candidatus laudat exercit
tibi omis electi vce gfyent vnanimi bna tri
nitas vnus deus. an Sanctus sils. Et si ne
cessē erit dicant & ille q in hoc vespera sup
ps sunt dicte. **Oro** ad omis horas que in
die. Cetera oia ta noctis q diurnis horis
dicant ut notat in psalterio singulis fecit.
Sequis loo de feriatis diebz usq ad kl' flug
si. **Ons** iudicabit fines terre & dabit
penam regi suo & sublimabit coenu xpi
sui. **Tu.** **Comitumini** ad me in toto corde vro
Et auferre deos alienos de medio ves. . . tri.
Ab festo Corpis xpi (qd celebrat pna feria
quarta post trinitatis) ad vs antiphonaz